

UNKARIA KOULUIHIN

SUOMI-UNKARI SEURAN TEEMA SYKSYLLÄ 2020

www.suomiunkari.fi

BIOLOGIA JA MAANTIETO: unkarilaiset kasvit ja eläimet sekä luonnonolot

Unkari sijaitsee vuorien ympäröimässä Karpaattien altaassa. Sen alueella kohtaavat atlanttinen, mannermainen ja välimerellinen ilmasto. Karpaattien allas voidaan mieltää myös omaksi ilmastotyyppiksi. Maantieteellisesti Unkari jakautuu itäiseen alankoon, pohjoiseen vuoristoseutuun ja Tonavan länsipuoliseen osaan, jota kutsutaan *Dunántúliksi*. Itäinen alanko on kuivaa ja harvaanasuttua aluetta, mutta vain pieni osa siitä on enää alkuperäistä pustomaisemaa. Pustaa voi kuitenkin ihailla kuuluisassa *Hortobágy*n kansallispuistossa <http://www.hnp.hu/en>, joka on tärkeä lintujen pesimäalue ja muuttolintujen pysähdyspaikka.

Unkarin eliömaailma on monimuotoinen: kasvilajeja on laskettu noin 3000, eläinlajeja n. 42 000. Yleisimmät eläinlajit ovat tuttuja myös suomalaisille, mutta Unkarissa on säilynyt myös muualla Euroopassa harvinaisia lajeja. Nisäkkäistä tällaisia ovat esimerkiksi siiseli ja kultasakaali, linnuista isotrappi, aavikkohaukka ja keisarikotka.

*Hortobágy*n alueella nähdään syksyisin jopa satatuhatta muuttavaa kurkea, joista monet ovat matkanneet sinne Suomesta. Suomalaiset kurjet käyttävät pääosin kahta muuttoreittiä: lounaista reittiä Ranskassa ja Espanjassa sijaitseville talvehtimisalueille sekä etelä-kaakkoista reittiä Unkarin kautta Tunisiaan ja Algeriaan. Itä-Unkarin pusta on suomalaiselle kurkikannalle elintärkeä levähdys- ja ruokailualue. Suomalaisten kurkien liikkeitä on selvitetty vuosina 2006–2013 satelliittilähetinseurannalla, josta löytyy tietoa osoitteesta <http://www.satelliittikurjet.fi/>. Monet seuratuista kurjista ovat pysähtyneet matkallaan etelään Unkarissa tai jääneet sinne lähes koko talveksi, kuten vuonna 2013 seurattu Horsma.

Biologian tunnilla voidaan käsitellä lintujen syysmuuttoa ottamalla teemaksi kurkien muuttoreitti Unkarin pustalle. Satelliittikurjet-projektin sivuilla oppilaat voivat tutustua Horsman ja muiden kurkien aiempiin muuttoreitteihin. Lisäksi oppilaat voivat kartan avulla selvittää jonkun projektissa seuratun kurjen muuttoreitin. Oppilaat voivat myös tutkia ruohoaron (unk. *puszta*) syntyä ja eliömaailmaa.

*Hortobágy*n kansallispuiston alueella elää muuttolintujen ja muiden luonnoneläimien lisäksi perinteisiä unkarilaisia kotieläinrotuja kuten pitkäsarvisia harmaalehmiä, karvakylkisiä *mangalica*-sikoja ja kierresarvisia *racka*-lampaita. Kansallispuistot pyrkivät toiminnallaan säilyttämään vanhat kotieläinrotut.

Seuraavasta nettilinkistä löydät lyhyen videon kurjista Unkarin pustalla: http://youtu.be/WjSrZB1DV_U

linkejä:

<https://suomiunkari.fi/matkailu/unkarin-luonto/>

<https://suomiunkari.fi/matkailu/unkarin-kansallispuistot/>

<http://www.nemzetipark.gov.hu/index.php?lang=hu>

Ohjeen on laatinut Anniina Hyttinen ja päivittänyt Iina Kärkkäinen. Voit antaa palautetta: toimisto@suomiunkari.fi